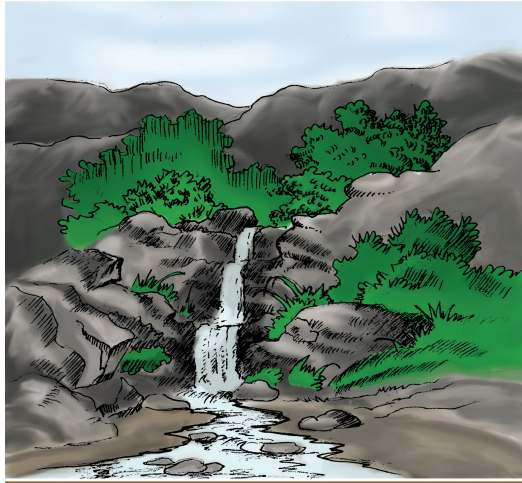

Kumtluang

BU NGANA

Pawl-V Mizo

Table of Contents

[ZIRLAI 4](#)
[VALTEA PI BIRTHDAY](#)
[Thu pawimawhte](#)
[TIH TURTE](#)

VALTEA PI BIRTHDAY

Ni khat chu Maduhi hian a nu hnenah, “Ka nu, ka pi birthday kha eng tik nge kha?” a ti a. A nu chuan, “E ni tak, naktuk hi a ni reng mai. Ka va theihnghilh teuh ve aw!” a ti a. Maduhi chuan, “Ka nu, ka pi birthday chu engtin nge kan lawm ang? a ti a. A nu chuan, “Eng nge tihsak i duh a?” a ti a. Maduhi chuan a ngaihtuah vang vang a, a nu hnenah chuan, “Ka nu, ka pi chu ka pu nen chaw eiah sawm ila,” a ti a. A nu chuan, “A tha ngawt ang. Kan sawm dawn nia,” a ti a.

A tuk zingah chuan Maduhi nu chuan Maduhi hnenah chuan, “Maduh, i nau nen khan i pi leh pute chu chaw eiah chuan va sawm ta che u,” a ti a. Maduhi leh a nau Valtea chu phûr takin a pi leh pute chaw eia sawm tur chuan an tho vat a. A nu chuan, “Valte, saw lai kawng kân ngaihna laiah kha chuan fimkhur ang che u aw. Ho tea chetsual theih a ni a, kawng kân hi fimkhur êm êm tur a ni,” a ti a. Maduhi chuan, “Ka nu, ngaihtuah mah ta che, ka kai tlat dawn alawm,” a ti a. Tichuan, a pi leh pute chaw eia sawm tur chuan an kal ta a.

Kawngpui an va thlen chuan motor a lo tlan dûl dûl mai a. Valtea chuan, “Ka u, motor hi a tam si a, engtin nge kawng hi kan kân ang?” a ti a. Maduhi chuan, a en vang vang a, “Valte, lo kal rawh ka kai ang che. Kawng kân dawn chuan vei lam en hmasa phawt la, chumi zawhah ding lam en leh la, chumi zawhah vei lam en leh la, tichuan motor a lo kal loh chuan kân chauh tur a ni,” a ti a. Valtea chuan, “Ka u, i sawi ang chuan han ti chhin teh,” a ti a. Maduhi chuan a nau chu a kai a, “Hawh le Valte,” tih pahin a vei lam a en a, a ding lam a en leh a, vei lam a en leh hnuah kawng chu an kân ta a. Maduhi chuan, “Valte, ti khan nangmahin i kân thei tawh ang em?” a ti a. Valtea chuan, “Ka hre lo le, a hlauhawm ka ti e,” a ti a. Maduhi chuan, “Nia, kawng kân hi a hlauhawm lutuk asin. Fimkhur loh chuan motor-in na takin min su thei a, thihna hial pawh a thleng thei a ni. Mahse, i la thiam ve mai ang,” a ti a.

Titi bawrh bawrh chung chuan a pi leh pute in chu an thleng ta a. Maduhi pi leh pute chuan ni lum an lo ai a. Maduhi-te unau an hmuh chuan hlim takin, “E he, Valte, Maduh, in lo kal a ni maw? Eng nge in lo tih dawn zing zingah?” a pi chuan a lo ti chul a. Maduhi chuan, “Ih maw, ka pi, i birthday kha eng tik nge kha?” a tifi am vel a. A pi chuan phur takin, “E he, wawiin hi a ni reng mai a,” a ti a. Valtea chuan, “Ka pi, i birthday a ni si a, tlaiah ka pu nen chaw ei turin kan rawn sawm che u a,” a ti a. A pu chuan hlim takin, “Valte, in va fel êm êm ve! Kan lo kal ngei ngei ang,” a ti a. Maduhi chuan, “Nia, ka pi lo kal ngei ngei rawh u aw. I birthday kan lawm dawn alawm,” a ti a, an hlim tlang hle mai a. Valtea chuan, “Ka pu, nangmahniin in lo kal thei ang em? Hruai in ngai ang em?” a ti a. A pu chuan, “In hah lutuk ang e, keimahniin kan lo kal mai ang,” a ti a. Valtea chuan, “Ka pu, kawng i kân dawn reng rengin i vei lam i en phawt ang a, tichuan i ding lam i en leh ang a,

chumi zawhah vei lam i en leh ang a, motor a awm loh chuan i kân chauh dawn nia aw.” a ti a. A pu chuan nui var var chungin, “Valte, i va hre êm êm ve, i sawi ang chuan kawng ka kân thin tawh ngei ang,” a ti a. Valtea chuan intithei takin, “U Maduhin khati khan min hrilh a, awlsam deuhvin kawng chu kan kân mai alawm.” a ti a.

Maduhi leh Valtea-te unau chu a pi leh pu chaw eia an sawm zawh chuan an in lam panin an hawng leh ta a. Kalkawngah chuan an titi bawrh bawrh a. Valtea chuan, “Ka u, kawng kân dan kha engtin nge i hriat a?” a ti a. Maduhi chuan, “Sir Zikan min hrilh thin a, a dang pawh a sawi t̃euh mai,” a ti a. Maduhi chuan a sawi zawm zel a, “Sir Zika chuan motor-in min sut te hi a hlau êm êm a, fimkhur turin min chah nasa thei lutuk. Mihring kan tam telh telh a, motor a tam telh telh bawk si avang hian chetsualna pawh a tam tawh êm êm a, chuvangin kan chetsual loh nan kawnga kan kal danah te, kawng kan kân danah te hian theihpatawpa fimkhur a pawimawh êm êm a ni a ti,” a ti a.

Valtea chuan, “Ka u, kawnga kal dan bik a awm em ni?” a ti a. Maduhi chuan, “Awm e, ih maw, kawnga i kal reng reng chuan i vei lam zelah kal la; tichuan mi i su lo vang a, mi pawhin an su lo mai ang che,” a ti a. Valtea chuan mak ti takin a ngaihtuah nauh nauh va, ka ti ve tawh ngei ngei ang a ti rilru a.

In an thlen chuan Valtea chuan a pa hnenah a u Maduhi thil hrilhthe chu a sawi a, a pa chuan, “E, Valte, i u chuan thil tha tak a hrilh che a nih chu, vawng tlat ang che. Kalkawnga kan kal velnaah hian chetsual theih tak a ni reng a ni. Mi tam takin nunna hial an lo chan tawh thin asin,” a ti a. Valtea chuan, “Ka fimkhur thin tawh ngawt ang,” a ti a. A pa chuan, “Khawpuiah chuan kea kalna tur bik hi kawng sirah siam a ni thin a, kawng kânna lai tur bik an siam bawk thin. Kawng kânna lai tur chu a chhinchhiah nan rawng var leh dumin an hnawih t̃ial thin a, a hmingah ‘zebra crossing’ an ti,” a ti a.

Valtea nu chu pindan at̃angin a lo chhuak a, “Valte, eng nge in sawi t̃ak bawrh bawrh a? I pite chu an lo kal dawn em?” a ti a. Valtea chuan, “Kal dawn e, ih maw, ka nu, U Maduhi leh ka pa hian kawnga kal dan te, kawng kân dan te min hrilh a,” a ti a. “A ni maw, a pawimawh reng asin. Hrilh nachang che ka lo hre lo a ni. Engte nge an hrilh che chu?” a ti a. Valte chuan, “Lo chhinchhiah rawh aw.

1. Kawng kân dawn reng rengin vei lam, ding lam, vei lam en phawt tur.
2. Kalkawnga kal reng rengin mahni vei lam zelah kal tur.
3. Khawpuiah chuan kea kalna tur bik an siam thin a, tah chuan kal zel tur.
4. Khawpuiah chuan kawng kanna lai tur bik ‘zebra crossing’ an siam thin, chutah chauh chuan kawng kân tur,” a ti a.

A nu chuan ph̃ur takin, “Valte, i va hre thei êm êm ve. Ti kha chuan i kawng kal pawh i him sawt dawn a ni. I t̃hiant̃e pawh hrilh ve zel rawh aw, a pawimawh a nia.” a ti a.

Chutia an t̃awng ch̃ul lai chuan a pi leh pute chu an lo thleng ta a. Valtea-te unau chuan hlim takin,

“Happy Birthday,” tiin chibai an lo buk a. Valtea chuan a pu hnenah chuan, “Engtin nge him taka in lo thlen theih? A va lawmawm em!” a ti a. A pu chuan, “Aw, Valte, min hrilh ang tak khan zebra crossing-ah fimkhur takin kawngpui kan rawn kân alawm,” a ti a. Tichuan, Pathian hnena lawm thu an sawi zawh chuan a pi birthday lawmna chawhlui chu hlim takin an kil ho ta a.

Thu pawimawhte

him	nauh nauh	kân	fimkhur	titi
chetsual	ding lam	veilam	theihpatawp	

TIH TURTE

1. (a) Kawng kân dawna hriat reng tur kha eng nge ni?
 (aw) Kalkawnga kan kalin khawi laiah nge kan kal ang?
2. A dik ber thlang chhuak rawh.
 - (a) Valtea pi leh pute kha engti turin nge an sawm?
 - (i) leng turin (ii) chaw ei turin
 - (iii) riak turin
 - (aw) Kea kalna tur bik kha khawiah nge an siam?
 - (i) kawng chhakah (ii) khawpuiah
 - (iii) thingtlangah
 - (b) Kawng kânna lai tur bik rawng dum leh vara hnawih tial hi-
 - (i) crossing an ti (ii) road block an ti
 - (iii) zebra crossing an ti
 - (ch) Eng hunah nge fimkhur êm êm a ngaih?
 - (i) kawng kân dawnin (ii) len chhuah dawnin
 - (iii) infiamnaah
3. Heng chhinchhiahnate (sign) hi eng tihna nge sawi teh.

4. Activity

In zirlai buin kawng kân dan tur a sawi ang hian, in zirtirtu hovin han ti ve teh u le. (Group-a inþhen þeuh ni se, kawngpuiah kan tihpui theih chuan duhthusam.

5.

A chung a milem hmang khian thu han phuah teh.

6. Fimkhur taka kawnga kan kal a tulnate sawi ho ula. Ziak chhuak rawh u.